

Yliopistokirjastojen kokoelmien tietokartta -hanke, tiedote 10.2.2004

Suomen yliopistokirjastojen neuvoston tietokarttahankkeen ohjausryhmä kokoontui 29.1.2004 Helsingissä.

Yhdyshenkilöt

Yliopistokirjastoja ja Varastokirjastoa pyydettiin vuoden 2003 lopussa nimeämään oma yhdyshenkilö tietokarttahankkeeseen. Yhdyshenkilöltä edellytettiin ko. kirjaston kokoelmien ja niiden hallinnan sekä sisällönkuvailun ja formaatin tuntemusta. Yhdyshenkilöverkosto on laajentunut kattavaksi, vain kolme kirjastoa on ilman yhdyshenkilöä 10.2.04 mennessä.

Formaatti

Ohjausryhmä valitsi edellisessä kokouksessa formaatin Dublin Core Application Profile lähtökohdaksi kokoelmien kuvailuun. Formaattiasiaista ei 29.1. kokouksessa saatu lisätietoja. NISO Metasearch iniciativen Collection description -task groupin tilanteesta ja suunnitelmista sekä TEL-projektin kokoelmien kuvailusta kuultaneen seuraavassa kokouksessa. Formaattiasiaa pidetään vireillä.

Pilottitutkimukset ja koneelliset selvitykset

Edellisen kokouksen päätöksen mukaisesti on aloitettu pilottitutkimukset. Filosofian aihealueen kokoelman kartoitus tehtiin koneellisesti joulukuussa 2003 Tampereen yliopiston kirjaston kirjastoluettelosta Tamcat. Filosofiaa kartoitettiin osa-alueittain. Filosofian pilottihaku Tamcatista tehtiin hyllyluokkia hyödyntäen, sillä Tampereen yliopiston kirjastossa ei käytetä enää luokitusta sisällönkuvailumenetelmänä. Voyagerissa on mahdollista Access-toimintoa käyttäen tehdä sijaintihakuja ja lajitella vuoden tai kielen mukaan. Tulokseksi saatiin nimekemääriä erikseen vuosikategorioiden mukaan ja erikseen kielen mukaan lajiteltuna. Filosofian pilotointi Tamcatista antoi arvokasta tietoa kartoituksessa ratkaistaviksi tulevista asioista.

Tamcatista yritetään pilotoida myös markkinoinnin aihealueen kokoelma. Markkinoinnin aineiston tilanne Tamcatissa on erilainen kuin filosofian, sillä hyllyluokkaan perustuva haku ei vielä erottele markkinointia muusta liiketaloustieteellisestä aineistosta. Parhailaan selvitetään, pystytäänkö sijaintihakuun yhdistämään sanahakuja ja samalla rajaamaan vuosikategorioiden ja kielen mukaan.

Arne Hedman (Helsingin yliopiston kirjasto) kertoi asiantuntijana Lindan tilanteesta. Lindasta ei ole voitu toistaiseksi tehdä koneellisia selvityksiä Voyagerin version vaihtoon liittyvien ongelmien vuoksi. Kun Lindan kaikkea aineistoa ei ole kuvailtu yhdellä ja samalla luokitusjärjestelmällä (osaa ei ole kuvailtu millään luokitusjärjestelmällä), kattavan haun tekemiseksi tarvitsisi tehdä myös sanahakuja. Yli 10 000 viitettä tuottavat haut antavat kuitenkin virheellisiä tuloksia. Lindassa toimittaessa kannattaa laajojen hakujen sijasta summata pienten hakujen tuloksia. SQL-ohjelman testausta Lindan hakuihin yritetään lähiaikoina.

Näyttää siltä, että Lindasta ei saada kirjastokohtaisia vertailutietoja. Lindaa voitaneen kuitenkin käyttää vertailukohteenä tehtäessä hakuja kirjastojen omista kirjastotietokannoista.

Ohjausryhmä tutustui myös *Mari Mäkysen* tekemään *Tekniikan kokoelmien kartoitus – yhteenvetoon*. Kartoitus kohdistui Vaasan tiedekirjasto Tritonian, Vaasan ammattikorkeakoulun kirjaston ja Svenska yrkeshögskolans bibliotekin tekniikan kokoelmiin ja se tehtiin selvitellessä ammattikorkeakoulujen ja Tritonian yhteistyötä. Tästä kartoituksesta käy ilmi, että vertailukelpoisia ja yksityiskohtaisia tietoja eri kirjastojen kesken saadaan suhteellisen helposti, kun kirjastot käyttävät samoja sisällönkuvailumenetelmiä. Kaikki kolme kirjastoa käyttävät sisällönkuvailumenetelmänä UDK-luokitusta ja YSA:n asiasanoja.

Tietokartan aihealueiden jaottelu

Alun perin oli ajateltu tietokartan pääaihealueiksi samat kuin Nelli-portaalin päätasolla, mutta 2-tasolle Conspectuksen 500 englanninkielistä termiä, jotka olisivat tuoneet tietokarttaan kansainvälisyyttä.

Ohjausryhmän jäsenet tutkivat ennen kokousta, valitsemaltaan tieteenalalta, Conspectuksen 500:n käsitteen ryhmän termien <http://www.niulib.niu.edu/ccm/Dewey.html> muokkaamista Suomeen sopiviksi. Muokkaaminen todettiin sen verran työlääksi, että ohjausryhmä päätti palata Nelli-portaalin 2-tasoiseen jaotteluun edellisen kokouksen suunnitelmasta poiketen.

Ohjausryhmä päätti kuulla seuraavaksi kirjastoja. Tietokarttahankkeen yhdyshenkilöt saavat arvioida Nelliin luokitukseen perustuvan tietokartan 2-tason ryhmittelyn sopivuutta oman kirjastonsa kokoelmien aihealueiden jaotteluun. Yhdyshenkilöt voivat lisätä uusia yksityiskohtaisempia aihealueita ja tarkentaa jo olemassa olevia, jos katsovat sen tarpeelliseksi. Ohjausryhmä käsittelee seuraavassa kokouksessaan tietokartan aihealueiden jaottelua yhdyshenkilöiden ehdotusten pohjalta. Yhdyshenkilöillä on aikaa tehdä ehdotuksia 23.2.04 asti.

Palvelu

Ohjausryhmä piti hyvänä esimerkkinä aiheenmukaisesta lähestymistavasta kirjastojen kokoelmiin Australian Libraries gatewayn sivustoa <http://www.nla.gov.au/apps/libraries?action=LibSearch&subj=1>. Tätä sivustoa voidaan pitää esikuvana tietokarttaa suunniteltaessa.

Tieto-kartta

Yhdyshenkilöillä, ohjausryhmällä ja suunnittelijalla on yhteisenä viestintävälineenä *tieto-kartta* –sähköpostilista. Tieto-kartta –listalla on kysytty mielipidettä mm. vuosikategoriajaottelusta ja filosofian alajaottelusta sekä viimeisimmäksi tietokartan aihealueiden jaottelusta.

Jatkorahoitus

Ohjausryhmä päätti palkata hankkeen suunnittelijan 8-9 kuukaudeksi ja kattaa hänen matkakulunsa, mikäli projektille myönnetään anottu lisärahoitus.